

Πνευματικὴ Οἰκοδομὴ

■ Ὁ Χριστὸς μας προσδοκᾷ τὴν ἴαση, τὴν παραμυθία, τὴν στήριξή μας

Γιὰ μίᾳ ἀληθινῇ Ἑξομολόγησῃ*

Τὸ στοιχεῖο τῆς φιλίας στὴ σχέση μας μὲ τὸν Χριστὸ

Ὅταν ἓνα παιδί ἔρχεται γιὰ Ἑξομολόγησι, μοῦ μεταφέρει, ἀπὸ μνήμης ἢ σὲ γραπτό, μίᾳ σύντομη ἢ μακριὰ λίστα «ἀμαρτιῶν». Ὅπως ἀνακαλύπτω στὴ συνέχεια, ἔχει συνήθως συνταχθεῖ χωρὶς τὴ συμμετοχὴ τοῦ ἴδιου τοῦ παιδιοῦ καὶ ἀντανაკλᾷ μόνο τὰ παράπονα καὶ τὴν κριτικὴ τῶν γονιῶν του.

Παρόμοια ἐμπειρία ἔχει κανεὶς μὲ ἐνήλικες ἀνθρώπους, πού ἐμφανίζονται μὲ λίστες πού ἀνακάλυψαν σὲ σχετικὰ βιβλία ἢ συνέταξαν μὲ τὴ συνδρομὴ τῶν πνευματικῶν τους Γερόντων.

Ἔτσι, τὸ ἐπόμενο βῆμα εἶναι νὰ θέσω τὸν ἀνθρωπο μπροστὰ στὸν προβληματισμὸ νὰ διευρηνήσῃ τὴ δική του προσωπικὴ σχέση μὲ τὸν Χριστό. Οἱ περισσότεροι δὲν ἔχουν παρὰ μίᾳ ἐπιφανειακὴ καὶ ἐξ ἀκοῆς γνωριμία μαζί Του, γι' αὐτὸ καὶ τοὺς ἐνθαρρύνω νὰ Τὸν γνωρίσουν καλύτερα μέσα ἀπὸ τὴν ἀνάγνωσι τοῦ Εὐαγγελίου.

Ἀπὸ μίᾳ τέτοια προσέγγισι ἀρχίζει κανεὶς νὰ καταλαβαίνει ἂν τὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ τὸν ἐλκύει, ἂν ἐπιθυμεῖ νὰ γίνεῖ ὁμοιος μὲ τὸν Χριστὸ καὶ νὰ κτίσει μ' Ἐκεῖνον μίᾳ σχέση φιλίας.

Ἄς ἀναρωτηθοῦμε, λοιπόν, ἂν τὸ στοιχεῖο τῆς φιλίας ὑπάρχει στὴν δική μας σχέση μὲ τὸν Χριστό.

Ἄς ρωτήσουμε τὸν ἑαυτό μας, ἐὰν προσπαθήσαμε μὲ κάποιον τρόπο νὰ Τοῦ δώσουμε χαρὰ καὶ νὰ συμπαρα-

σταθοῦμε στο ἔργο Του. **Ἄν** τὸ συμπέρασμα εἶναι, ὅτι ἡ σχέση αὐτὴ μᾶς ἀφήνει ἀδιάφορους, θὰ χρειαστεῖ νὰ ἐπανεξετάσουμε, τί σημαίνει τελικὰ νὰ εἴμαστε Χριστιανοί. **Ἐάν** ὁμως νιώθουμε εἰλικρινὰ τὸν Χριστὸ ὡς φίλο, ἄς ἀρχίσουμε νὰ ρωτοῦμε τὸν ἑαυτὸ μας καθημερινά: **Τί** ἔκανα, τί εἶπα, τί σκέφτηκα καὶ αἰσθάνθηκα πὺν μπορεῖ νὰ Τοῦ δώσει χαρὰ ἢ θλίψη;

Αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ βίωμα ἄς μεταφέρουμε στὴν Ἐξομολόγηση: **«Ἀνάμεσα** στὴν τελευταία καὶ τὴν σημερινὴ ἔξομολόγηση ὑπῆρξα ἕνας ἄπιστος, ἕνας ἀδιάφορος, ἕνας δειλὸς σύντροφος ἢ ἀντιθέτως παραστάθηκα ὡς φίλος...».

* * *

Ὅταν προσερχόμαστε στὴν Ἐξομολόγηση, σπεύδουμε πρόσωπο μὲ πρόσωπο πρὸς ἕναν φίλο. **Δὲν** πρόκειται νὰ μᾶς κρίνει καὶ νὰ μᾶς καταδικάσει κανεὶς. **Ἄς** πολεμήσουμε τὸν φόβο πὺν μᾶς διακατέχει γι' αὐτὸ πὺν πρόκειται νὰ συμβεῖ.

Ἐρχόμαστε στὸν Ἐνα τῆς Τριάδος, πὺν ὄντας Θεὸς ἐπέλεξε ἀπὸ ἀγάπη γιὰ μᾶς νὰ γίνεῖ Ἄνθρωπος, νὰ ἀναλάβει πάνω Του τὴν ἀνθρώπινη φθορὰ καὶ νὰ δώσει τὴν ζωὴ Του γιὰ μᾶς. **Ἡ** Ζωὴ καὶ ὁ Θάνατός Του εἶναι ἡ ἀπόδειξη, ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ γιὰ τὸν ἄνθρωπο εἶναι τόσο μεγάλη, ὥστε νὰ μπορούμε νὰ Τὸν πλησιάσουμε χωρὶς δισταγμὸ, μὲ τὴν προσδοκία, ὅτι σὲ κάθε περίπτωση θὰ ἀγκαλιάσει τὴν ἀδυναμία μας, πέρα ἀπὸ ἠθικὲς ἀξιολογήσεις.

Ἄς εἴμαστε βέβαιοι πὺν ἂν κάποιος πρόκειται νὰ θρηνήσει γιὰ τὴν ἀναξιότητα καὶ τὴν ἁμαρτία μας μὲ συμπόνια, ἔλεος, ἀγάπη, δὲν εἶναι παρὰ Ἐκεῖνος πὺν θὰ ἦταν πρόθυμος νὰ σαρκωθεῖ καὶ νὰ πεθάνει ἔστω καὶ γιὰ ἕναν μόνο ἁμαρτωλό, γιὰτὶ δὲν μπορεῖ νὰ ὑπομείνει τὴν ἀπώλεια κανενός.

Αὐτὸς εἶναι ὁ Χριστός, στὸν Ὅποιο προσερχόμαστε κατὰ τὴν Ἐξομολόγηση. **Προσδοκᾶ** τὴν ἴαση, τὴν παραμυθία, τὴν στήριξή μας, ὄχι τὴν κρίση καὶ τὴν καταδίκη μας.

* * *

Ποιός εἶναι ὁ ρόλος τοῦ Ἱερέα τότε;

Στὴν Εὐχὴ πὺν διαβάζει ὁ Κληρικὸς πρὶν ἀπὸ τὸ Μυστήριον, ὀνομάζεται **«μάρτυρας»**. **Καλεῖται** ἀπὸ τὸν Κύριο νὰ παρευρίσκεται ἐνώπιον τοῦ ἁμαρτωλοῦ **γιὰ νὰ μαρτυρήσει** τὸ γεγονός τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ γιὰ κείνον, **νὰ βεβαιώσει** ὅτι ὁ Κύριος εἶναι παρὼν καὶ ἡ μόνη ἐπιθυμία καὶ πρόθεσή Του εἶναι ἡ σωτηρία καὶ ἡ αἰώνια εὐφροσύνη τοῦ μετανοούντος. **Ὁ** Ἱερέας παρευρίσκεται ἐπίσης στὸ ὄνομα τοῦ ἁμαρτωλοῦ, **γιὰ**

να ἰκετεύσει καὶ να μεισιτεύσει στὸν Κύριο γιὰ τὴν συμφιλίωση τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὴν Ἐκκλησία.

Ἄς ἀλλάξουμε λοιπὸν τὸν τρόπο τῆς Ἐξομολόγησης. **Ἄς** διώξουμε τὸν φόβο τῆς τιμωρίας ἢ τῆς ἀπόρριψης καὶ ἄς βροῦμε τὸ θάρρος να ἐλαφρώσουμε τὴν καρδιά μας ἀπὸ κάθε ἀμφιβολία. **Ὁ** Χριστὸς δὲν πρόκειται να μᾶς ἀρνηθεῖ. **Ἴ**σως ἡ Ἐξομολόγησή μας να εἶναι γιὰ Ἐκεῖνον ἕνας νέος σταυρὸς. **Θ**ὰ τὸν δεχθεῖ ὁ Χριστὸς, ἀφοῦ μᾶς ἀγαπᾷ πέρα ἀπὸ κάθε κρίση, μέχρι θανάτου. **Ὁ** θάνατός Του ἔγινε ἡ δική μας ζωὴ –ζωὴ μέσα στὸν χρόνο καὶ τὴν αἰωνιότητα.

* * *

Ἡ Ἐξομολόγηση εἶναι πρὶν ἀπ' ὅλα **συνάντηση** καὶ **συμφιλίωση**. **Εἶναι** **συνάντηση** μὲ τὸν Χριστὸ πού ποτὲ δὲν μᾶς στρέφει τὰ νῶτα, ἀν καὶ ἐμεῖς φεύγουμε μακριὰ Του. **Μ**ερικὲς φορὲς μία τέτοια **συνάντηση** μπορεῖ να γίνεи ἔμπνευση γιὰ ὀλόκληρη τὴν ζωὴ, καὶ να μᾶς δώσει δύναμη καὶ κουράγιο να διάγουμε τὸ ὑπόλοιπο τοῦ βίου.

Συχνὰ ἀμαρτάνουμε σοβαρὰ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. **Ἦ**πάρχουν κάποιες στιγμὲς τῆς ζωῆς πού μᾶς χωρίζουν ἀπὸ Ἐκεῖνον μ' ἕναν ιδιαίτερα βίαιο τρόπο, στιγμὲς μεγάλης ἀπιστίας. **Θ**υμηθεῖτε τὸ περιστατικὸ μὲ τὴν προδοσία τοῦ Πέτρου.

Ὁταν ἀργότερα, μετὰ τὴν Ἀνάσταση, ἡ Μαρία Μαγδαληνὴ συναντᾷ τὸν Ἄγγελο Κυρίου στὸν τόπο τοῦ Μνημείου, αὐτὸς τῆς παραγγέλει: **«Ἦ**πάγετε, εἶπατε τοῖς μαθηταῖς Αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ...»(Μκ. ις' 7). **Γ**ιατὶ ὁ Πέτρος, ὄντας προδότης, δὲν λογάριαζε πλέον τὸν ἑαυτὸν του ὡς ἕνα τῶν Μαθητῶν. **Εἶ**χε ἀπαρνηθεῖ τὸν Χριστό. **Αὐ**τὸς εἶναι ὁ λόγος πού ὁ Κύριος τὸν ὀνοματίζει ιδιαίτερα, θέλοντας να τὸν βεβαιώσει ὅτι ἡ φιλία τους διατηρεῖται ἀλώβητη, ὅτι παραμένει τὸ ἴδιο ἀγαπητὸς ὅσο καὶ τότε πού ἦταν ἔμπιστος.

* * *

Ἦπάρχουν τέλος φορὲς πού προσερχόμαστε στὴν Ἐξομολόγηση, γιατί θέλουμε να ἀνανεώσουμε τὴν ἐγγύτητα τῆς σχέσης πού ἔχει τραυματιστεῖ. **Ἄς** ἔχουμε κατὰ νοῦν, ὅτι γιὰ να ἐπανασυνδέσουμε τὴν φιλία μας χρειάζεται να ἀνοίξουμε μὲ εἰλικρίνεια τὴν καρδιά μας καὶ να φανερώσουμε τίς ἀστοχίες καὶ τὰ λάθη πού ἔχουν πληγώσει αὐτὴ τὴ σχέση.

Δὲν χρειάζεται νὰ καταφεύγουμε σὲ λίστες ἀμαρτιῶν οὔτε νὰ ἐρευνῶμε τὰ βιβλία γιὰ ν' ἀνακαλύψουμε τὴν ἀμαρτία μας. **Φ**τάνει μόνο νὰ σκύψουμε μέσα μας καὶ νὰ ἐξετάσουμε τὴν συνείδησή μας.

Ἄς χρησιμοποιήσουμε ἀπλοὺς τρόπους γι' αὐτοῦ τοῦ εἶδους τὴν αὐτογνωσία. **Τ**ί ἦταν αὐτὸ ποὺ προτιμήσαμε στὴν θέση τοῦ Χριστοῦ; **Τ**ί εἶναι αὐτὸ ποῦ μᾶς κράτησε σὲ ἀδράνεια, ὥστε νὰ παραμείνουμε ἄκαρποι; **Ἄ**ς προσπαθήσουμε μέσα ἀπὸ τὶς γραμμὲς τοῦ Εὐαγγελίου νὰ ἐπισημάνουμε ὄχι ἐκεῖνα ποὺ μᾶς κρίνουν, ἀλλὰ τὰ λόγια ποὺ μιλοῦν στὴν καρδιά μας, ὅπως ἔγινε μὲ τοὺς Μαθητές: «Οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ὡς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς;» (Λουκ. κδ' 32) . **Ἄ**ς ἀνακαλύψουμε κι ἐμεῖς τὸν λόγο ποὺ μᾶς θερμαίνει τὴν καρδιά, ποὺ ἀγγίζει τὰ βάθη τῆς ὑπαρξης καὶ μᾶς φέρνει σὲ ἐπικοινωνία μὲ τὸν Κύριο. **Αὐ**τὸ εἶναι τὸ κριτήριο. **Σ**τὴν πραγματικότητα δὲν ἔχει τόση σημασία ἂν ἀθετήσαμε κάποιους κανόνες. **Αὐ**τὸ ποὺ μᾶς ζημιώνει εἶναι ὅτι ἀπομακρυνόμαστε ἀπὸ τὴν εὐλογημένη κοινωνία τῆς Χάριτος Του.

* * *

Ἄς ἐρευνήσουμε λοιπὸν ἀπὸ τὴν ἀρχή, ὄχι μὲ τὴν στεῖρα λογικὴ τῆς ἐνοχῆς, ἀλλὰ μὲ ἀπώτερο σκοπὸ νὰ σταθμίσουμε, πῶς χάσαμε τὴν ἐμπιστοσύνη καὶ τὴν ἀγάπη ποὺ πρὸς στιγμὴν γευτήκαμε.

Ἄς θυμηθοῦμε ἐκεῖνα τὰ λόγια, ποὺ πύρωσαν τὴν καρδιά μας καὶ ἔδωσαν καθαρότητα στὸν λογισμό μας, ποὺ κίνησαν τὴν θέλησή μας στὸ ἀγαθὸ καὶ ἔφεραν γαλήνη στὰ μέλη μας, τὰ μεταμόρφωσαν ἀπὸ σάρκινα σὲ σῶμα ἱερό. **Τ**ερό, γιὰτὶ μέσα ἀπὸ τὸ Βάπτισμα ἐνωθήκαμε μὲ τὸν σαρκωμένο Χριστό, μέσα ἀπὸ τὸ Χρίσμα γίναμε δοχεῖο τοῦ Πνεύματος, γιὰτὶ μὲ τὰ Ἄχραντα Μυστήρια γινόμαστε Σῶμα Χριστοῦ.

Αὐτὴ τὴν ἐμπειρία ἄς μεταφέρουμε στὴν Ἐξομολόγηση, μετανοώντας ὄχι γιὰ κάτι ἀφηρημένο ποὺ βρίσκεται σὲ κάποια λίστα ἀμαρτιῶν, ἀλλὰ γιὰ ἐκεῖνες τὶς ἐπιλογές ποὺ διέρρηξαν τὴν φιλία καὶ κοινωνία μας μὲ τὸν Σωτῆρα Χριστό.

* * *

Ζοῦμε συχνὰ μέσα στὸ ψέμα. **Κ**ατασκευάζουμε γύρω μας ἕναν κόσμο, ὅπου μόνο ὁ θάνατος μπορεῖ νὰ θριαμβεύσει. **Ἀ**ρνούμαστε τὸν πλησίον μας καὶ κλείνουμε μόνοι μας τὸν

δρόμο που οδηγεί στην Βασιλεία του Θεού. Ζητούμε από τον Κύριο συγχώρεση αμαρτιών, αλλά δεν έχει νόημα ν' αναζητούμε μία τυπική άφεση.

Πρέπει να διψούμε για αληθινή συμφιλίωση, στο πλαίσιο της οποίας θα αναθέσουμε στον Θεό την άναξιότητα και την άπιστία μας – όχι μόνο προς Εκείνον, αλλά και προς τον πλησίον, τον φίλο, τον γνωστό και συγγενή μας.

Ας έχουμε εμπιστοσύνη, ότι μόνο η δική Του ακλόνητη φιλία μπορεί να μᾶς παρακινήσει σε αλλαγή.

«**Ε**γώ και φίλος και μέλος και κεφαλή και αδελφός και αδελφή και μήτηρ. **Π**άντα εγώ. **Μ**όνον οικείως ἔχε πρὸς ἐμέ. **Ἐ**γὼ πένης διὰ σέ και ἀλήτης διὰ σέ, ἐπὶ σταυροῦ διὰ σέ, ἐπὶ τάφου διὰ σέ. **Π**άντα μοι σύ, και ἀδελφός και συγκληρονόμος και φίλος και μέλος. **Τ**ί πλέον θέλεις;» (Ἰωάννης Χρυσόστομος, ΟC' [76η] Ὁμιλία εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον, PG 58, 700E')

«**Μ**πορεῖς νὰ ἀνταποκριθεῖς μὲ λίγη ἐμπιστοσύνη; **Δ**ὲν ζητῶ ὀλοκληρωτική, ἄμεση ἀλλαγή. **Μ**οῦ φτάνει μία πορεία βῆμα πρὸς βῆμα. **Θ**ὰ σὲ στηρίξω, θὰ σὲ προστατεύσω, θὰ ὀδηγήσω τὰ βήματά σου. **Μ**όνο ἄλλαξε στάση. **Κ**αὶ ὅταν λάβεις συγχώρεση στὸ ὄνομά Μου μὴν σκεφτεῖς, ὅτι τὸ παρελθὸν ἔχει πάψει νὰ ὑπάρχει. **Τ**ότε μόνο θὰ ἔχεις ἀπαλλαγῆ ἀπὸ τὶς πληγές, ὅταν γίνεις τόσο ξένος πρὸς αὐτές, ὥστε νὰ μὴν τὶς λογαριάζεις πια γιὰ δικές σου».

«**Ο**ταν τὰ παλιά μας πάθη ζωντανεύουν ἐνώπιόν μας, καταλαβαίνουμε, ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν μέσα σὲ μία στιγμή νὰ ἐλευθερωθοῦμε ἀπὸ τὸ παρελθόν. **Χ**ρειάζεται χρόνος γιὰ νὰ βαδίσουμε στὸν δρόμο τῆς ἐλευθερίας.

Αὐτὸ δὲν σημαίνει, ὅτι ὁ Χριστὸς μᾶς ἀρνεῖται τὴν συγχώρεση. **Ἡ** συγχώρεση τοῦ Θεοῦ ἐκδηλώνεται μέσα ἀπὸ τὴν συμπάσχουσα ἀγάπη Του, τὴν ἀποδοχὴ καὶ τὴν διαρκῆ πρόνοιά Του, πού δὲν ἐπιτρέπει νὰ ὀδηγηθοῦμε ἀνυπεράσπιστοι στὸν ἴδιο πειρασμό. **Ἐ**τσι, ἡ συγχώρεση τοῦ Κυρίου μπορεῖ νὰ λύνει τὴν ἀποξένωση, ἀλλὰ χρειάζεται ἐπίπονος ἀγώνας καὶ Μετάνοια γιὰ νὰ γίνουμε καινοὶ μὲ τὴ Χάρη Του. **Ἡ** ἄφεση δὲν σβήνει τὸ παρελθόν. **Τ**ὸ θεραπεύει μέσα ἀπὸ τὴ συνέργεια τῆ δικῆ μας μὲ τὸν Θεό.

* * *

Ἄς ἐμπιστευόμαστε, λοιπόν, καθημερινὰ τὸν λογισμό μας στὸν Θεὸ μὲ εὐλικρίνεια. **Καὶ** ὅταν προσερχόμαστε στὴν Ἐξομολόγηση, ἡ Εὐχή τῆς συγχωρήσεως θὰ ἔχει ἀληθινὸ, πραγματικὸ νόημα: τὴν ἐπανασυγκρότηση μιᾶς φιλίας, πού ὅσον ἀφορᾷ τὸν Θεὸ παραμένει ἀναλλοίωτη. **Ὡς** πρὸς τὸ δικό μας μέρος χρειάζεται νὰ τὴν ἐπιδιώξουμε. **Καὶ** αὐτὴ μας ἡ πρόθεση πρέπει νὰ στηρίζεται ἀπὸ ἀποφασιστικότητα. **Καὶ** ἡ ἀποφασιστικότητα ἀπὸ πράξη καὶ καινότητα ζωῆς. □

(*) Ἄντονυ Μπλούμ, Μητροπολίτη τοῦ Σουρόζ, *Παράρτημα Α' Μέρους* στὸ βιβλίον τοῦ Ἀλεξάνδρου Σμέμαν, Πρωτοπρεσβυτέρου (†), *Α' Ἐξομολόγηση καὶ Θεία Κοινωνία*, σελ. 49-59, ἐκδόσεις Π. Μπότση, ἔκδοση Β', Ἀθήνα 2018. • Ἐπιμέλ. ἡμετ.